

Mikrofaunás ladini rétegek a Mesteri l. furásban*

JUHÁSZ ÁRPÁD-KÓVÁRY JÓZSEF-KRIVÁNNÉ HUTTER ERIKA

Dr. MAJZON LÁSZLÓ

A Kisalföld déli részén, a Ság bazalthegyének közvetlen közelében, Mesteri község határában a Dunántuli Kőolajfurási Üzem 1964-ben geofizikai paraméter furást mélyített.

A furás felsőpannóniai, alsópannóniai és gazdag mikrofaunájú tortonai üledékek alatt meglepően magas helyzetben, 1433 m-es felszínalatti mélységben elérte a triász képződményeket. A több mint 550 m vastagságban harántolt triász rétegsor felülről lefelé a következő: legfelül mintegy 110 m vastagságban sötétbarnásszürke vagy sárgásszürke, tömött, kemény, kagylósan-darabosan törő, meszes, majd kovás agyagkő mutatkozik mintegy 45°-os dőlésszögű rétegösszletben, helyenként nagy számban jelenlévő *Duostronina biconvexa* KRISTAN-TOLLMAN, *Lenticulina* sp., *Robulus* sp. Foraminiferákkal, amelyek alapján az összlet a középső-triász felső részét /felsőladini/ képviseli. Ez az agyagkőösszlet egyúttal gazdag spóra és pollenanyagot is tartalmaz: *Paraconcavisporites lunzensis* KLAUS, *Paraconcavisporites* cf. *lunzensis* KLAUS, *Osmundacidites alpinus* KLAUS, *Osmundacidites* sp., *Distalanulisporites* sp., *Microreticulatisporites opacus* /LESCHIK/ KLAUS, *Camarozonosporites rudis* /LESCHIK/ KLAUS, *Zebraspores fimbriatus* KLAUS, *Atrispores paraspinosus* KLAUS, *Atrispores* sp., *Ovalipollis rarus* KLAUS, *Ovalipollis* cf. *rarus* KLAUS, *Ovalipollis* sp., *Lueckisporites junior* KLAUS, *Lueckisporites* sp., *Circulina* sp.,

Készült az OKGT Geológiai Laboratóriumában. Kézirat lezárva: 1964. VII. 10.

Enzonala sporites tenuis LESCHIK, *Patina sporites* sp., *Pityosporites* sp., *Ginkgocycadophytes* sp., *Hystriochosphaeridium* sp., *Micrhystridium* sp., *Wilsonastrum* sp. és szervesházu "nannoforaminiferák."

Palynológiai alapon ez az összlet karni kora, figyelembevéve azonban a palynológiai adatoknak a magyarországi triászra vonatkozó csekély számát, a mikrofauna alapján megadott felsőladini kor a valószínűbb.

Az agyagkőösszlet alatt szürke, rideg, sárgásfehér foltos, breccsás szövetű, kalciterekkel átjárt, helyenként kovás vagy pirites, dolomitos mészkő, dolomit következik, Brachiopoda töredékekkel; 1580 m-ben vulkáni működéssel kapcsolatos átkristályosodott kovaanyag, klorit-foszlányoktól zöldesszinű kvarcitbetelepüléssel, majd 1868 m-ig újra különböző árnyalatú szürke, breccsás szövetű dolomitösszlet következik. A dolomitösszlet felső része a kovás-tüzköves betelepülések alapján a bakonyi típusú ladini, míg az alsó vastag dolomitösszlet az anizuszi kifejlődéssel vethető össze.

1868 m alatt mintegy 20 m vastagságban sárgás-barnásszürke, néhol tarka-vöröses, helyenként sejtes szövetű, kőzetlisztes, réteglapok mentén elváló, mintegy 30°-os dőlésszögű lemezes dolomit települ, ami bakonyi homológia alapján a kampili emelet felső részét képviselheti.

1903-1983.9 m között sötétszürke, iszapfolyásos szövetű, néhol leveles elválású, agyagos csuszási felületekkel átjárt, dolomitos-meszes konkréciókat tartalmazó kőzetlisztes agyagmárga, mészmárga, mészkő, dolomit és dolomitos aleurolit települ papírvékony agyagbetelepülésekkel. Ez a mintegy 30°-os dőlésszögű rétegösszlet a bakonyi középső kampili képződményekkel vethető össze. A felsorolt kőzetek meghatározható ősszállati maradványokat nem tartalmaztak. Az 1903-1904 m-ből vett sötétszürke agyagmárga, illetve az 1983-1989

m-ből vett sötétszürke aleurolit agyagbetelepüléseiben azonban meglehetősen gazdag sporomorfa együttes mutatkozott: *Calamospora* sp., *Converrucosisporites* cf. *eggeri* KLAUS, *Conosmundasporites* cf. *othmari* KLAUS, *Camarozonosporites* cf. *rudis* /LESCHIK/ KLAUS, cf. *Converrucosisporites* sp., *Illinites purus* LESCHIK, *Illinites* sp., *Jugasporites* cf. *paradelasauceri* KLAUS, *Gigantosporites* sp., *Gardenasporites* cf. *moroderi* KLAUS, *Ovalipollis* sp., *Taeniaesporites ortisei* KLAUS, *Taeniaesporites* sp., *Striatites* sp., *Ellipsovelatisporites plicatus* KLAUS, *Pityosporites* sp., *Ginkgocycadophytes* sp., *Wilsonastrum* sp.

A spóra-pollen együttesben több felsőpermi forma is van. Ennek alapján a rétegösszlet kora a felsőperm és a középsőtriász felső része közötti keretben jelölhető meg.

A furás műszaki okok miatt nem mélyült tovább. Az alsóbb triász tagok, és így a triász összlet vastagsága nem vált ismertté.

A Mesteri 1. furásban harántolt triász összlet a Kisalföld mélyföldtanáról alkotott képbe jól beleillik; a bakonyi típusu mezozóikumnak északnyugat felé a legtávolabbi és e területen jelenleg egyedül ismert képviselője. A Pápa és Mesteri között jelenleg mélyülő Vinár 1. furás remélhetőleg újabb adatokat szolgáltat a Kisalföld déli részének mezozóos medencealjzatáról.